

“No one shall be forced to undergo medical procedures, including sex reassignment surgery, sterilisation or hormonal therapy, as a requirement for legal recognition of their gender identity”, aldus het derde van de Yogyakarta principles on the Application of International Human Rights Law in relation to Sexual Orientation and Gender Identity uit 2006. Hoewel het geen bindende bepaling van internationaal recht is, worden deze Yogyakarta principles alom gezien als de internationale standaard voor de zogenaamde LHBT rechten. Met dit wetsvoorstel, waarin onder meer de eis dat transgenders voorafgaand aan officiële wijziging van hun geslacht gesteriliseerd moeten worden wordt geschrapd, gaat ook Nederland eindelijk aan deze internationale standaard voldoen.

Maar hoe belangrijk ook, het voldoen aan internationaalrechtelijke standaarden is niet het belangrijkste wat met dit wetsvoorstel wordt bereikt. Het belangrijkste is – om met de woorden van het COC te spreken – dat dit wetsvoorstel van onschatbare waarde is voor het dagelijks leven van transgenders in Nederland. Waar transgenders die zich niet of nog niet willen of kunnen laten steriliseren nu nog te maken krijgen met mensonterende en vernederende situaties omdat hun identiteitsbewijs een ander geslacht vermeldt – we hebben allemaal de voorbeelden gelezen – hoeven zij straks niet meer bang te zijn voor dergelijke integriteits-schendende situaties. Dat moment kan wat de fractie van GroenLinks betreft niet snel genoeg komen. Ik zal het dan ook kort houden.

Wij danken de staatssecretaris voor zijn uitgebreide en adequate beantwoording van onze schriftelijke vragen.

Wij noteren dat de evaluatie wanneer daar aanleiding voor is vervroegd kan worden uitgevoerd, en dat dat bijvoorbeeld zou kunnen spelen ten aanzien van het deskundigenonderzoek.

Wij constateren met tevredenheid dat het onderzoek naar de mogelijkheden om het geslacht onvermeld te laten in officiële documenten inmiddels is uitgezet, en uitgevoerd zal worden door dr. Marjolein van den Brink van de Universiteit van Utrecht.

Wij zijn gerustgesteld door de verzekering van de staatssecretaris dat het vorige geslacht van personen alleen op de geboorte-akte zelf zichtbaar zal blijven, maar niet blijkt uit een – breder toegankelijk – uittreksel van deze akte, en dat aan derden die gegevens verkrijgen uit het GBA het ge-

geven dat het geslacht van een persoon is gewijzigd nooit zal worden verstrekt.

Door andere fracties in deze kamer zijn in de schriftelijke ronde twee onderwerpen aangehaald, waarop ik kort zal ingaan: het ouderschap van een transgender, en de leeftijdsgrens.

Om met dat laatste te beginnen: de fractie van GroenLinks ziet het als een gemiste kans dat het voor jongeren onder de zestien nog niet mogelijk wordt het geslacht te laten wijzigen op de geboorte-akte, ook niet als hun ouders volledig achter hun keuze staan en een deskundige verklaart dat er sprake is van een blijvende overtuiging. Zoals de staatssecretaris al aangaf in zijn schriftelijke antwoord: de helft van de transgenders realiseert zich al voor het tiende levensjaar dat het geboortegeslacht niet overeenkomt met hun genderidentiteit, en juist jongeren worden in het dagelijks leven veelvuldig geconfronteerd met de genderidentiteit die zij afwijzen. Dus waarom niet geheel aangesloten bij de systematiek van de WGBO: tot het zestiende jaar met toestemming van de ouders, en vanaf het zestiende jaar zelfstandig? Een dergelijke leeftijdssystematiek geldt naar wij hebben begrepen ook in Ierland.

Naar wij aannemen zal de leeftijdsgrens worden betrokken bij de evaluatie van de wet. Kan de staatssecretaris toezeggen dat daarbij ook uitdrukkelijk de mogelijkheid en wenselijkheid van het mogelijk maken van het wijzigen van het geslacht op de geboorte-akte voor minderjarigen onder de 16 zal worden betrokken?

En dan het ouderschap. Met het afschaffen van de sterilisatie-eis wordt het straks mogelijk dat een man ingevolge onze familierechtelijke regels de moeder van een kind wordt, en een vrouw de verwekker. En nu de wet lesbisch ouderschap is aangenomen kan deze verwekker, als zij de echtgenoot is van de moeder van het kind, dat kind gelukkig ook erkennen.

Juridisch klopt het, maar de vraag is of het wenselijk is dat de juridische kwalificatie moeder betrekking heeft op een man. De fractie van GroenLinks gaat ervan uit dat de in te stellen staatscommissie die gaat kijken naar het afstammingsrecht dit punt mee zal nemen. Waarbij wat ons betreft het vervangen van de formulering 'man' en 'vrouw' door 'persoon' en 'vader' en 'moeder' door 'ouder' voor de hand ligt.

Voorzitter, ik sluit af. Veel transgenders kijken reikhalzend uit naar deze wet. Mijn laatste vraag is daarom: hoe lang moeten zij nog wachten? Kan de staatssecretaris aangeven op welke datum hij de wet in werking wil laten treden?

Mij fractie wacht de beantwoording met belangstelling af.